

AGENCIJA ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA

328

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, temeljem članaka 30. stavka 1. točke 2., članka 31. stavka 1. i članka 58. stavka 1. točke 1. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (»Narodne novine«, broj 79/09 i 80/13), u upravnom postupku utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja sklapanjem zabranjenog sporazuma, pokrenutom po službenoj dužnosti protiv poduzetnika Bolus d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, Črnomerec 29, Favorit sportska kladionica d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, Branimirova 29, Germania Sport d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, Radnička cesta 34/A, Prva sportska kladionica d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, Planinska 13 i Super Sport d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, Krčka 18/d, temeljem odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u sastavu: Mladen Cerovac, mag.iur., predsjednik Vijeća, Vesna Patrlj, dipl.iur., zamjenica predsjednika Vijeća, mr.sc. Ljiljana Pavlic, mr.sc. Tatjana Peroković i Denis Matić, dipl. iur., članovi Vijeća, sa 47/2015 sjednice, održane 22. prosinca 2015., donosi sljedeće

RJEŠENJE

I. Utvrđuje se da su poduzetnici Bolus d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, Črnomerec 29, Favorit sportska kladionica d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, Branimirova 29, Germania Sport d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, Radnička cesta 34a, Prva sportska kladionica d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, Planinska 13 i Super Sport d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, Krčka 18d, narušili tržišno natjecanje u vremenskom razdoblju od 26. ožujka 2014. do 26. studenoga 2015. sklapanjem zabranjenog sporazuma u smislu članka 8. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja na način da su dogovorom o budućem načinu obračuna manipulativnog troška u igrama na sreću – klađenje u Republici Hrvatskoj na sjednici Udruge sportskih kladionica od 26. ožujka 2014. sklopili zabranjeni sporazum koji za cilj ima sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja, u smislu članka 8. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja.

II. Zabranjeni sporazum iz točke I. izreke ovoga rješenja je *ex lege* ništetan, u smislu članka 8. stavka 4. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja.

III. Poduzetnicima iz točke I. izreke ovog rješenja izriču se sljedeće upravno-kaznene mjere:

- Bolus d.o.o. u iznosu od 99.000,00 (devedeset devet tisuća) kuna
- Favorit sportska kladionica d.o.o. u iznosu od 371.000,00 (tri stotine sedamdeset jednu tisuću) kuna
- Germania Sport d.o.o. u iznosu od 533.000,00 (pet stotina trideset tri tisuće) kuna
- Prva sportska kladionica d.o.o. u iznosu od 2.247.000,00 (dva milijuna dvije stotine četrdeset sedam tisuća) kuna
- Super Sport d.o.o. u iznosu od 6.494.000,00 (šest milijuna četiri stotine devedeset četiri tisuće kuna).

Rok izvršenja: 15 (petnaest) dana od dana pravomoćnosti ovog rješenja.

IV. Ako poduzetnici iz točke III. izreke ovoga rješenja u navedenom roku ne uplate upravno-kaznene mjere, Agencija će obavijestiti Područni ured Porezne uprave Ministarstva financija na čijem je području sjedište kažnjene osobe, radi naplate upravno-kaznene mjere prisilnim putem prema propisima o prisilnoj naplati poreza.

V. Ovo rješenje bit će objavljeno u »Narodnim novinama«, kao i na mrežnoj stranici Agencije.

1. Prethodno ispitivanje stanja na tržištu i pokretanje postupka

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija) je po službenoj dužnosti zaključkom klase: UP/I 034-03/2015-01/010, urbroja: 580-09/64-2015-002, od 25. ožujka 2015., pokrenula postupak protiv poduzetnika Bolus d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, Črnomerec 29 (dalje: Bolus), Favorit sportska kladionica d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, Branimirova 29 (dalje: Favorit), Germania Sport d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, Radnička 34/A (dalje: Germania Sport), Hattrick d.o.o. sa sjedištem u Dugopolju, Sv. Leopolda Mandića 14 (dalje: Hattrick), Prva sportska kladionica d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, Planinska 13 (dalje: PSK) i Super Sport d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, Krčka 18/d (dalje: Super Sport) radi utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja sklapanjem zabranjenog sporazuma u smislu članka 39. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (»Narodne novine«, broj 79/09 i 80/13, dalje: ZZTN), a primjenom članka 8. ZZTN-a.

Dana 20. svibnja 2014., Agencija je zaprimila podnesak poduzetnika Hrvatska Lutrija d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu, Ulica grada Vukovara 72 (dalje: Hrvatska Lutrija), kojim se dostavlja dokument pod nazivom »Obavijest o promjeni obračuna manipulativnih troškova« (dalje: Obavijest), a radi provjere legalnosti, odnosno usklađenosti navedene Obavijesti s odredbama ZZTN-a, te je temeljem odredbi članka 32. ZZTN-a u predmetu klase: 034-08/2014-01/171 provela prethodno ispitivanje stanja na tržištu priređivanja igara na sreću – klađenja.

Dostavljenom Obavijesti Udruga sportskih kladionica sa sjedištem u Zagrebu, Radnička cesta 34a (dalje: Udruga) obavijestila je Hrvatsku Lutriju o tome da je dana 26. ožujka 2014. održana sjednica Udruge čiji su članovi Bolus, Favorit, Germania Sport, Hattrick, PSK i Super Sport, jednoglasno usvojili prijedlog novog obračuna manipulativnih troškova, te je pozvala Hrvatsku Lutriju kao priređivača igre na sreću klađenje, da razmotri izneseni prijedlog kao i da se odluči za navedenu metodu obračuna.

Slijedom navedenog, u predmetnoj stvari postojale su indicije da su članice Udruge sportskih kladionica uskladile obračun manipulativnog troška na priređivanje igara na sreću – klađenja te da navedeni dogovor o načinu obračuna manipulativnog troška predstavlja zabranjeni sporazum u smislu članka 8. ZZTN-a.

Stoga je Agencija temeljem odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, sukladno ovlastima iz članaka 30. točke 2. i članka 31. ZZTN-a, sa 14/2015 sjednice, održane 25. ožujka 2015., donijela zaključak o pokretanju predmetnog postupka utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja protiv navedenih poduzetnika.

2. Stranke u postupku

2.1. Bolus d.o.o.

Poduzetnik Bolus d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu, Črnomerec 29, primarno je registriran za obavljanje djelatnosti kladionica. U Republici Hrvatskoj posluje pod imenom Stanleybet kladionice. Usluge kladionice pruža na cijelom teritoriju Republike Hrvatske, te između ostalih ima poslovnice u Zagrebu, Rijeci, Osijeku, Splitu, Šibeniku, Puli i Varaždinu.

Stanleybet je osnovan kao međunarodni ogranak tvrtke Stanley Leisure Plc koja je utemeljena 1950-ih u Sjevernoj Irskoj.

2.2. Favorit sportska kladionica d.o.o.

Favorit sportska kladionica d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu, Branimirova 29 je pored drugih registriranih djelatnosti, registriran za obavljanje djelatnosti kladionica te igre na sreću. Navedene usluge pruža na teritoriju Republike Hrvatske. Poslovnice poduzetnika Favorit raspoređene su između ostalog u Zagrebu, Puli, Splitu i Rijeci.

Osnivač Favorita je Global Bet Holding iz Austrije.

2.3. Germania Sport d.o.o.

Germania Sport d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu, Radnička 34/A društvo je registrirano, pored drugih registriranih djelatnosti, za igre kladjenja, igre u casinima i igre na sreću na automatima. Svoje djelatnosti društvo obavlja putem poslovnih jedinica ustrojenim u svim većim gradovima Republike Hrvatske.

2.4. Prva sportska kladionica d.o.o.

Prva sportska kladionica d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, Planinska 13 registrirana je za djelatnost kladionica te priređivanje igara na sreću na automatima. Djeluje na cjelokupnom teritoriju Republike Hrvatske.

Do 1. prosinca 2015. osnivač i 100%-tni vlasnik poduzetnika PSK bio je poduzetnik Hattrick d.o.o. sa sjedištem u Dugopolju, Sv. Leopolda Mandića 14. Rješenjem Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj Tt-15/32814-3 od 1. prosinca 2015. Hattrick je prestao biti jedini član društva PSK, a kao jedini član upisan je Hattrick Sports Group Limited sa sjedištem u Dublinu, Irska. Dosadašnji osnivač Hattrick d.o.o. pripojen je poduzetniku PSK.

2.5. Super Sport d.o.o.

Super Sport d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, Krčka 18/d registriran je između ostalog za djelatnost kladionica te djelatnost zabavnih igara. Svoju djelatnost obavlja preko poslovnica raspoređenih na cjelokupnom teritoriju Republike Hrvatske.

3. Primijenjeni propisi

Agencija je u provedbi predmetnog upravnog postupka primijenila odredbe ZZTN-a, Uredbe o načinu utvrđivanja mjerodavnog tržišta (»Narodne novine«, broj: 9/11; dalje: Uredba o mjerodavnom tržištu), Uredbu o skupnom izuzeću horizontalnih sporazuma između poduzetnika (»Narodne novine«, broj: 72/2011; dalje: Uredba o horizontalnim sporazumima), Uredbu o sporazumima male vrijednosti (»Narodne novine« broj: 9/11), Uredbu o kriterijima za izricanje upravno-kaznene mjere (»Narodne novine« broj: 129/10 i 23/2015), te Uredbu o kriterijima za oslobođenje ili umanjeње upravno-kaznene mjere (»Narodne novine« broj: 129/10).

Agencija je primijenila i odredbe Zakona o općem upravnom postupku (»Narodne novine« broj: 47/09, dalje: ZUP), kojim se uređuju pitanja provedbe upravnog postupka pred Agencijom u dijelu koji nije propisan odredbama ZZTN-a, kao posebnog zakona, u smislu članka 35. stavka 1. ZZTN-a i članka 3. stavka 1. ZUP-a.

Člankom 74. ZZTN-a propisano je kako se u primjeni ZZTN-a, a osobito u slučajevima postojanja pravnih praznina ili dvojbi pri tumačenju propisa, u skladu s člankom 1. Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji (»Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 2/12), primjenjuju na odgovarajući način kriteriji koji proizlaze iz primjene pravila o tržišnom natjecanju u Europskoj uniji.

Sukladno navedenom, cjelokupna pravna stečevina Europske unije (acquis communautaire), koju čini primarno i sekundarno zakonodavstvo Europske unije, ali i sudska praksa, prvenstveno praksa Suda EU, važan je interpretativni instrument za primjenu hrvatskih propisa o zaštiti tržišnog natjecanja u slučaju pravnih praznina ili dvojbi u tumačenju tih propisa.

Stoga je Agencija izvršila uvid u Priopćenje Europske komisije Smjernice o primjeni članka 101. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na horizontalne sporazume o suradnji (Službeni list C 11, od 14. siječnja 2011; dalje: Smjernice o horizontalnim sporazumima) i Priopćenje Europske komisije – Obavijest – Smjernice za primjenu članka 81. stavka 3. Ugovora o osnivanju EZ (koji odgovara članku 101. stavku 3. Ugovora o funkcioniranju Europske Unije; Službeni list C 101, od 27 siječnja 2004.; dalje: Smjernice). Prijevodi navedenih smjernica na hrvatski jezik nalaze se na internetskim stranicama Agencije: www.aztn.hr, pod naslovom Tržišno natjecanje, podnaslov Izvori prava EU – Prijevodi na hrvatski.

4. Mjerodavno tržište

Prema odredbi članka 7. ZZTN-a, mjerodavno tržište određuje se kao tržište određene robe i/ili usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti poduzetnika na određenom zemljopisnom području.

Mjerodavno tržište, sukladno odredbi članka 4. Uredbe o mjerodavnom tržištu, utvrđuje se na način da se utvrdi njegova proizvodna dimenzija (mjerodavno tržište u proizvodnom smislu) i zemljopisna dimenzija (mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu).

Sukladno članku 5. Uredbe o mjerodavnom tržištu, mjerodavno tržište u proizvodnom smislu obuhvaća sve proizvode za koje potrošači smatraju da su međusobno zamjenjivi s obzirom na njihove bitne značajke, cijenu ili način uporabe, odnosno navike potrošača.

Prema članku 6. Uredbe o mjerodavnom tržištu, mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu obuhvaća zemljopisno područje na kojem poduzetnici sudjeluju u ponudi ili nabavi proizvoda.

Člankom 5. Zakona o igrama na sreću (»Narodne novine«, broj: 87/09, 35/13, 158/13 i 41/14) igre na sreću se razvrstavaju u četiri skupine i to:

- Lutrijske igre,
- Igre u casinima,
- Igre klađenja,
- Igre na sreću na automatima.

U predmetnom slučaju dokument pod nazivom »Obavijest o promjeni obračuna manipulativnih troškova« od 28. ožujka 2014. koji je Agenciji dostavljen od strane Hrvatske Lutrije, a istoj dostavljen od strane Udruge, odnosio se između ostalog na novi obračun manipulativnog troška (dalje: MT) koji su članovi Udruge jednoglasno usvojili na sjednici Udruge održanoj 26. ožujka 2014.

Kako bi Agencija utvrdila na koje sve kategorije igara na sreću, članovi Udruge obračunavaju MT, Agencija je dopisima od 22. svibnja 2015. od priređivača igara na sreću, između ostalog, zatražila detaljno očitovanje o tome na koje se sve vrste igara na sreću obračunava MT. Iz zaprimljenih očitovanja članova Udruge proizlazi kako svi članovi MT obračunavaju na igre klađenja na rezultate pojedinačnih ili skupnih sportskih natjecanja te na igre klađenja na ostale događaje i njihove izvedenice (klađenje na inozemne brojeve lota, klađenje na virtualne događaje utrke pasa, konja, glazbena događanja i ostalo).

Člankom 4. stavak 8. Zakona o igrama na sreću definirano je što je igra klađenja te je navedeno kako: *»igre klađenja jesu igre u kojima sudionici (igrači) pogađaju ishode različitih događaja predloženih od priređivača klađenja, a okolnost koja odlučuje o dobitku ili gubitku ne smije biti nikome unaprijed poznata i mora biti takve naravi da na nju ne mogu utjecati ni priređivač ni igrači, a iznos dobitka ovisi o visini uloga po kombinaciji i o tečaju pojedinog događaja (sportsko klađenje, klađenje na utrke konja i pasa, klađenje na događaje prema ponudi priređivača i slično)«.*

Člankom 5. stavak 4. Zakona o igrama na sreću igre klađenja su nadalje podijeljene na igre klađenja na rezultate pojedinačnih ili skupnih sportskih natjecanja te igre klađenja na ostale događaje.

Imajući u vidu vrste igara na sreću na koje članice Udruge obračunavaju MT kao i zakonsku definiciju igre klađenja koja proizlazi iz Zakona o igrama na sreću, Agencija je mjerodavno tržište u proizvodnom smislu utvrdila kao tržište priređivanja igara na sreću – klađenja.

U smislu odredbe članka 6. Uredbe o mjerodavnom tržištu, Agencija je mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu odredila kao teritorij Republike Hrvatske, budući da poduzetnici, članovi Udruge sportskih kladionica, obavljaju djelatnost priređivanja igre na sreću – klađenja na cjelokupnom teritoriju Republike Hrvatske.

U prethodno spomenutom predmetu klase: 034-08/2014-01/171, Agencija je dopisom od 25. srpnja 2014. od Ministarstva financija – Porezne uprave (dalje: Porezna uprava), zatražila očitovanje, podatke i dokumentaciju koji mogu pridonijeti utvrđivanju stanja na tržištu priređivanja igara na sreću – klađenja u Republici Hrvatskoj. Na navedeni dopis Agencije, Porezna uprava se očitovala dopisom od 24. rujna 2014., koji je Agencija zaprimila 2. listopada 2014.

Popis svih poduzetnika priređivača igara klađenja u Republici Hrvatskoj na dan 31. prosinca 2013. sukladno podacima Porezne uprave:

1. Bolus d.o.o., Zagreb, Črnomerec 29
2. Favorit sportska kladionica d.o.o., Zagreb, Karlovačka cesta 24

3. Germania sport d.o.o., Zagreb, Radnička cesta 34/A,
4. Hattrick d.o.o., Dugopolje, Sv. Leopolda Mandića 14,
5. Hrvatska lutrija d.o.o., Zagreb, Ulica grada Vukovara 72,
6. Pelikan kladionice d.o.o., Zagreb, Branimirova 29,
7. Prva sportska kladionica d.o.o., Zagreb, Planinska 13, i
8. Super Sport d.o.o., Zagreb, Krčka 18/d.

Pelikan kladionice d.o.o. prestao je priređivati igre klađenja sa datumom 25. travnja 2014. odnosno od 25. travnja 2014. ne posluje na mjerodavnom tržištu, a nikada nije bio član Udruge.

Agencija je u tablici 1. prikazala ukupne prihode priređivača igara na sreću-klađenja u Republici Hrvatskoj u 2012., 2013. i 2014. sukladno financijskim izvješćima poduzetnika dostavljenim Agenciji u razdoblju od 17. travnja do 5. svibnja 2015., te podacima objavljenim na mrežnim stranicama FINE.

Tablica 1. Ukupni prihodi poduzetnika priređivača igara na sreću – klađenja u Republici Hrvatskoj u 2012., 2013. i 2014. godini.

R.br	Poduzetnik	UKUPNI PRIHODI U 2012. (u kn, bez PDV-a)	TRŽIŠNI UDJEL (u %)	UKUPNI PRIHODI U 2013. (u kn, bez PDV-a)	TRŽIŠNI UDJEL (u %)	UKUPNI PRIHODI U 2014. (u kn, bez PDV-a)	TRŽIŠNI UDJEL (u %)
1.	2.	3.	4.	5.	6.		
1.	Hrvatska lutrija d.o.o.	457.641.120	41,39	508.244.000	35,77	484.271.000	30,55
2.	Super Sport d.o.o.	335.721.624	30,36	471.402.515	33,18	482.495.240	30,43
3.	Prva sportska kladionica d.o.o.	114.901.645	10,39	172.233.108	12,12	186.503.000	11,76
4.	Hattrick d.o.o.	84.755.096	7,67	111.086.357	7,82	299.132.000	18,87
5.	Germania sport d.o.o.	58.974.265	5,33	65.691.037	4,62	74.500.748	4,70
6.	Bolus d.o.o.	26.983.444	2,44	27.984.538	1,97	27.655.312	1,74
7.	Favorit sportska kladionica d.o.o.	26.758.150	2,42	64.166.185	4,52	30.868.081	1,95
	Ukupno	1.105.735.344	100,00	1.420.807.740,00	100,00	1.585.425.381	100,00

Izvor: Podnesci poduzetnika zaprimljeni u Agenciji u razdoblju od 17. travnja do 5. svibnja 2015.

Fina javna objava <http://rofi.fina.hr>

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Iz tablice 1. vidljivo je kako je u svim promatranim godinama (2012., 2013. i 2014.) najveće ukupne prihode ostvario poduzetnik Hrvatska Lutrija s tržišnim udjelom od 41,39% u 2012., 35,77% u 2013. i 30,55% u 2014. godini. Sljedeći poduzetnik je Super Sport s 30,36% tržišnog udjela u 2012., 33,18% tržišnog udjela u 2013. i 30,43% u 2014. godini. Treći poduzetnik po tržišnom udjelu u 2012. i 2013. je PSK sa udjelom od 10,39% u 2012. i 12,12% u 2013. dok s 11,76% tržišnog udjela u 2014. zauzima 4. mjesto po ostvarenom tržišnom udjelu mjereno prema kriteriju ukupno ostvarenih prihoda.

Agencija je u tablici 2. prikazala ukupne prihode ostvarene na mjerodavnom tržištu u 2013. i 2014. Prihode priređivača igre na sreću – klađenja čini razlika između ukupne uplate igrača i ukupne isplate dobitaka igračima.

Tablica 2. Prihodi poduzetnika ostvareni od priređivanja igara na sreću – klađenja u Republici Hrvatskoj u 2013. i 2014. godini.